

Regeringens proposition

1976/77: 17

om uppskov med beredskapslagring av stadsgas

beslutad den 21 oktober 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

STAFFAN BURENSTAM LINDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att bestämmelser om skyldighet för stadsgasverk att beredskapslagra råvara för gasframställningen, vilka enligt beslut av riksdagen år 1969 skulle gälla fr. o. m. den 1 januari 1977, i stället träder i kraft den 1 januari 1978.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1969:755) om ändring i förordningen (1957:343) om oljelagring m. m.**

Härigenom föreskrives att ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1969:755) om ändring i förordningen (1957:343) om oljelagring m. m.¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 6 § tredje stycket, 6 a §, 10 § andra stycket och 12 § första stycket andra punkten, den 1 januari 1977 och i övrigt den 1 januari 1970.

I fråga om de lagringsmängder som skall hållas i lager under år 1970 gäller vad tidigare bestämts.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 6 § tredje stycket, 6 a §, 10 § andra stycket och 12 § första stycket andra punkten, den 1 januari 1978 och i övrigt den 1 januari 1970.

I fråga om de lagringsmängder som skall hållas i lager under år 1970 gäller vad tidigare bestämts.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag, då lagen enligt uppgift på den utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹Ny lydelse av förordningens rubrik 1975:708.

till den relativt långa tid som stod till förfogande för att anskaffa medel för finansieringen borde kostnaderna för lagringen bäras av stadsgasverken. Riksdagen beslöt i enlighet med regeringens förslag (BeU 1969:66, 2 LU 1969:86, rskr 1969:375 och 1969:398). Bestämmelserna om lagringsskyldighet togs in i en lag (1969:755) om ändring i förordningen (1957:343) om oljelagring m. m. Det kan anmärkas att förordningens rubrik senare har ändrats till lag om oljelagring m. m.

I samband med den s. k. energikrisen hösten 1973 försämrades stadsgasverkens ekonomiska situation. Priset på stadsgasverkens råvara ökade mer än priserna på andra oljeprodukter.

I en skrivelse den 13 december 1974 till chefen för handelsdepartementet hemställde SGF om sådana åtgärder att prisrelationen före energikrisen mellan stadsgasverkens råvaror och framför allt lätt eldningsolja kunde återställas. Enligt SGF borde oåterkalleliga beslut om nedläggning förhindras för sådana stadsgasverk som är viktiga för en framtida naturgasintroduktion.

Enligt en av statens industriverk sammanställd promemoria (SIND PM 1976:4) Stadsgasverkens ekonomiska situation – Faktaunderlag uppgår det totalt budgeterade underskottet för de fem största verken till ca 27 milj. kr. år 1976, varav 23 milj. kr. faller på Stockholm. Taxehöjningar av den storlek som skulle behövas för att väga upp de höjda råvarupriserna har inte bedömts möjliga att genomföra. Enligt promemorian är en återgång till den tidigare kostnadsrelationen mellan lättbensin och lätt eldningsolja osannolik.

SGF har i skrivelsen den 3 juni 1976 hemställt om uppskov t. v. med den lagringsskyldighet som inträder den 1 januari 1977. Ett uppskov skulle enligt SGF:s beräkningar innebära en minskad årlig kostnad för stadsgasverken med totalt ca 2,5 milj. kr. SGF motiverar sin framställning med stadsgasverkens akuta ekonomiska kris.

Remissyttranden

SPK framhåller att av stadsgasverkens totala kostnader utgör råvarukostnaderna omkring hälften. Prisbildningen på lättbensin är i huvudsak internationellt bestämd och beror i stor utsträckning på förändringar i efterfrågan inom alternativa användningsområden. Under senare år har efterfrågan på lättbensin från den petrokemiska industrin ökat kraftigt vilket drivit upp priserna på lättbensin på den internationella marknaden.

SPK konstaterar att samtliga stadsgasverk f. n. befinner sig i en förlustsituation. Skyldigheten för stadsgasverken att fylla sina lager för råvaror i enlighet med gällande beredskapslagringsbestämmelser innebär i ett sådant läge en ansträngning på verkens finansiering. I syfte att begränsa behovet av eventuella kompenserande taxehöjningar är det därför angeläget att stadsgasverken i största möjliga utsträckning undandras kostnadsökningar. Mot

denna bakgrund har nämnden inget att erinra mot ett bifall till SGF:s ansökan om lättnader i beredskapslagringsbestämmelserna.

ÖEF framhåller att överstyrelsen i bilaga till statens industriverks nämnda promemoria närmare har utvecklat styrelsens uppfattning från försörjningsberedskapssynpunkt i fråga om lagring av råvaror för stadsgasproduktion. ÖEF har därvid framhållit angelägenheten av att den beredskap för stadsgasproduktion, som beslutad lagringsskyldighet för stadsgasverken innebär, upprätthålles så länge gasverksdriften fortsätter. Av den anledningen bör eventuella insatser från samhällets sida att stödja den fortsatta driften inte få formen av ett upphävande av nämnda lagringsskyldighet. ÖEF bedömer det nämligen angeläget att gaskonsumenterna tillförsäkras en tryggad försörjning vid störningar eller avbrott i tillförseln av råvaror för stadsgasframställning.

ÖEF erinar dock om att 1975 års oljelagringskommitté har till uppdrag att utarbeta ett program för beredskapslagring av oljeprodukter m. m. efter utgången av den nu löpande oljelagringsperioden. I detta uppdrag inrymmes även en prövning av beredskapslagringen för stadsgasframställning. I avvaktan på statsmakternas ställningstagande till de förslag, som oljelagringskommittén i dessa avseenden kan komma att lägga fram, vill överstyrelsen inte motsätta sig att tidpunkten för lagringspliktens inträde förskjutes med ett år från den 1 januari 1977 till den 1 januari 1978.

1975 års oljelagringskommitté framhåller liksom ÖEF att det är angeläget att konsumenterna av stadsgas tillförsäkras en tryggad försörjning vid sådana typer av kriser som innebär att tillförseln av stadsgasråvaror störs eller helt avbryts. Det är därför angeläget att beredskapslagring sker även av råvaror för stadsgasproduktion. Stadsgasverkens framtida situation är emellertid osäker. Vidare är den framtida utvecklingen bl. a. beroende av om och i vilken utsträckning naturgas kommer att introduceras i Sverige. Oljelagringskommittén framhåller att beredskapen för olika typer av konflikter även utan beredskapslagring av råvaror för framställning av stadsgas, kommer att på sikt förbättras för stadsgasverken genom uppbyggnaden av statliga råoljelager. Under tiden fram till dess att råoljelagren är uppbyggda är emellertid konsumenterna av stadsgas i händelse av kris eller krig helt beroende av den normala, kommersiella lagringen vid respektive stadsgasverk.

Den osäkra framtiden för stadsgasverken har medfört att berörda kommuner satt igång utredningar angående stadsgasverkens framtida drift, påpekar kommittén. Resultaten från dessa utredningar torde läggas fram inom en relativt snar framtid. 1975 års oljelagringskommitté anser därför att det kan finnas skäl att uppskjuta tidpunkten för stadsgasverkens lagringsplikt med ett år från den 1 januari 1977 till den 1 januari 1978.

Föredraganden

I ett tiotal kommuner i landet finns stadsgasverk, som producerar stadsgas för hushållsbruk. Enligt beslut av riksdagen år 1969 inträder den 1 januari 1977 skyldighet för stadsgasverken att beredskapslagra råvara för gasframställningen.

Stadsgasindustrin har under senare år haft ekonomiska svårigheter. Råvarukostnaderna, som utgör omkring hälften av gasverkens totalkostnader, har utvecklats i en för gasrörelsens konkurrenssituation ogynnsam riktning. Det har inte bedömts möjligt att genomföra taxehöjningar som kunnat kompensera de höjda råvarukostnaderna.

Enligt vad jag har inhämtat pågår nu inom flera av de berörda kommunerna utredningar om en avveckling av gasverken.

I skrivelse den 8 juni 1976 har Svenska Gasföreningen hemställt att uppskov tills vidare beviljas samtliga stadsgasverk med lagringskyldigheten i fråga om råvaror för framställning av stadsgas.

Statens pris- och kartellnämnd, överstyrelsen för ekonomiskt försvar och 1975 års oljelagringskommitté har i remissyttranden tillstyrkt att uppskov med lagringskyldigheten beviljas. Överstyrelsen och kommittén förordar dock att uppskovet av försörjningsberedskapsskäl begränsas till ett år.

1975 års oljelagringskommitté har till uppdrag att pröva bl. a. hur beredskapslagringen för stadsgasframställning bör vara utformad fr. o. m. år 1978. Kommittén väntas lägga fram sina förslag under november detta år. Bedömningen av lagringsfrågan kan också komma att påverkas av utredningar som pågår i berörda kommuner beträffande gasverkens framtid. I detta läge finner jag liksom remissinstanserna att det är rimligt att skjuta upp lagringskyldighetens inträde till den 1 januari 1978.

Ett uppskov med lagringskyldigheten kräver en ändring av ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1969:755) om ändring i förordningen (1957:343) om oljelagring m. m.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga inom handelsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1969:755) om ändring i förordningen (1957:343) om oljelagring m. m.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

